

Konvention i Haag den 18 oktober 1907 ang. lagar och bruk i lantkrig (IV Haagkonventionen)

Inledning (utdrag)

I avvaktan därpå, att en fullständigare sammanfattning av krigets lagar kan komma att utfärdas, anser de höga fördragsslutande parterna lämpligt att fastställa, att i de fall, som icke innefattas i av dem antagna reglementariska bestämmelser, befolkningarna och de krigförande skall förbli under de folkrättsliga grundsatzernas skydd och herravälde, sådana dessa grundsatser framgått ur de mellan civiliserade nationer vedertagna sedvänjorna, mänsklighetens bud och det allmänna rättsmedvetandets krav.

De förklarar, att i denna anda bör särskilt artiklarna 1 och 2 av det antagna reglementet tydas.

De höga fördragsslutande parterna, vilka önskar att för detta ändamål avsluta en ny konvention.

Artikel 1

De fördragsslutande makterna skola giva sina stridskrafter till lands instruktioner, som äro i överensstämmelse med det vid denna konvention fogade reglementet angående lagar och bruk vid lantkrig.

Artikel 2

De bestämmelser, som innehållas i det i art. 1 åsyftade reglementet ävensom i denna konvention, äro endast tillämpliga mellan de fördragsslutande makterna och blott om de krigförande samtliga äro parter i konventionen.

Artikel 3

Krigförande part, som bryter mot nämnda reglementes föreskrifter, gällde i förekommande fall uppstånden skada. Denna part är ansvarig för alla handlingar, som begås av till hans stridskrafter hörande personer.

Artikel 4

Denna konvention skall, sedan den blivit vederbörligen ratificerad, de fördragsslutande makterna emellan ersätta konventionen

den 29 juli 1899 angående lagar och bruk i lantkrig.

Konventionen av år 1899 förblir gällande endast mellan de makter, som undertecknat densamma och som icke tillika ratificera denna konvention.

Bilaga till konventionen

Reglemente angående lagar och bruk i lantkrig

Avdelning I. Om krigförande

Kapitel I. Om egenskapen av krigförande

Artikel 1

Krigets lagar, rättigheter och skyldigheter hava tillämpning icke blott å hären, men även å milistrupper och avdelningar av frivilliga under förutsättning att dessa trupper och avdelningar uppfylla följande villkor:

1. att de stå under befäl av en person, som är ansvarig för sina underordnade;
2. att de bära ett utmärkande tecken, som är fastsittande och igenkännligt på avstånd;
3. att de bära sina vapen öppet samt
4. att de vid sina operationer iakttaga krigets lagar och bruk.

I de länder, där milistrupper och avdelningar av frivilliga utgöra armén eller del därav, inbegripas de under benämningen armé.

Artikel 2

Befolkningen i ett icke besatt område, vilken vid fiendens annalkande självmant griper till vapen för att bekämpa de inryckande trupperna men icke hunnit organisera sig i enlighet med bestämmelserna i artikel 1, skall betraktas som krigförande, om densamma bär sina vapen öppet samt iakttagar krigets lagar och bruk.

Artikel 3

De krigförande parternas väpnade styrkor kunna bestå av stridande och icke stridande. Såväl de förra som de senare hava, om de

tillfångatagas av fienden, rätt till behandling som krigsfångar.

Kapitel II. Om krigsfångar

Artikel 4

Krigsfångar äro under den fientliga regeringens herravälde men icke under de enskilda personers eller truppavdelningars, vilka bemäktigat sig dem.

Krigsfångar skola behandlas med mänsklighet.

Alla deras personliga tillhörigheter, med undantag av vapen, hästar och militära handlingar, förbliva deras egendom.

Artikel 5

Krigsfångar må underkastas internering i stad, fästning eller läger eller å vilken annan plats som helst med förpliktelse att icke därifrån begiva sig utöver vissa bestämda gränser; de må däremot icke inspärras, såvida icke sådan säkerhetsåtgärd befinnes oundgängligen nödvändig och blott så länge de omständigheter, som nödvändiggjort denna åtgärd, fortvara.

Artikel 6

Staten kan använda krigsfångar med undantag av officerare till arbete i enlighet med deras grad och fallenhet härför. Dessa arbeten må icke vara alltför ansträngande eller hava något samband med krigsföretagen.

Fångarna må kunna erhålla tillstånd att utföra arbete för allmän förvaltnings, enskilda personers eller egen räkning.

Arbete, som utförts för statens räkning, gottgöres efter den taxa, som gäller för arbete av samma slag, som utförts av den egna arméns personal, eller, om sådan taxa icke finnes, efter den taxa, som står i förhållande till de utförda arbetena.

Då arbetet utföres för annan allmän förvaltnings eller enskilda personers räkning, fastställas villkoren för detsammes gottgörande i samråd med den militära myndigheten.

Krigsfångars arbetslön må användas till mildrande av deras belägenhet, och överskottet skall utbetalas till dem vid deras frigivande efter avdrag av kostnaden för deras

underhåll.

Artikel 7

Den regering, i vars makt krigsfångar befinna sig, är skyldig att underhålla dem.

I saknad av särskild överenskommelse mellan de krigförande skola krigsfångar med avseende å förplägnad, förläggning och beklädnad behandlas på samma sätt som den regerings trupper, vilken bemäktigat sig dem.

Artikel 8

Krigsfångar äro underkastade de lagar, reglementen och föreskrifter, som gälla för den stats armé, i vars våld de befinna sig. Bryta krigsfångar mot krigslydnaden, må nödiga stränghetsåtgärder mot dem vidtagas.

Krigsfångar, som rymt men åter fasttagas, innan de kunnat förena sig med egen armé eller hunnit lämna det område, som hålles besatt av den armé, vilken tillfångatagit dem, hava gjort sig förfallna till disciplinstraff.

Krigsfångar, som efter att hava lyckats undkomma ånyo göras till krigsfångar, äro icke förfallna till straff för den tidigare flykten.

Artikel 9

Det åligger varje krigsfånge att på tillfrågan sanningsenligt uppgiva namn och grad; och om han bryter mot denna föreskrift, utsätter han sig för inskränkningar i de förmåner, som medgivnas med honom likställd krigsfånge.

Artikel 10

Krigsfångar kunna försättas i frihet på hedersord, om lagarna i deras hemland tillåta dem avgiva sådant, och äro i dylikt fall vid sin personliga heder förpliktade att såväl i förhållande till sin egen regering som till den, vilken gjort dem till krigsfångar, samvetsgrant uppfylla de skyldigheter som de iklätt sig.

I sådant fall må den egna regeringen icke av dem fordra eller mottaga någon tjänst, som strider mot avgivet hedersord.

Artikel 11

Krigsfånge må icke påtvingas frigivande å hedersord; ej heller är den fientliga regering-

en skyldig att bifalla krigsfånges begäran att varda frigiven på hedersord.

Artikel 12

Om en på hedersord frigiven krigsfånge ånyo gripes bärande vapen i hand mot den regering, i förhållande till vilken han avgivit sitt hedersord, eller mot denna regerings bundsförvanter, förlorar han rätt till behandling såsom krigsfånge och må ställas inför domstol.

Artikel 13

De personer, vilka åtfölja en armé utan att direkt tillhöra densamma, såsom tidningskorrespondenter och referenter, marketentare och leverantörer, hava, då de falla i fiendens händer och denne finner lämpligt att kvarhålla dem, rätt att behandlas såsom krigsfångar, såvida de äro försedda med ett tillståndsbevis, utfärdad av militär myndighet, tillhörande den armé, vilken de åtföljt.

Artikel 14

En upplysningsbyrå rörande krigsfångar inrättas vid fientligheternas början i en var av de krigförande staterna och eventuellt även i de neutrala stater, som mottagit de krigförande å sitt territorium. Nämda byrå, som är skyldig att besvara alla förfrågningar, som angå krigsfångarna, skall från vederbörande förvaltningar tillhandahållas alla uppgifter, rörande interneringar och förändringar däri, frigivningar på hedersord, utväxlingar, rymningar, intagande å sjukhus, dödsfall, ävensom alla andra upplysningar, som äro erforderliga för att upprätta särskilda upplägg rörande varje krigsfånge. På detta upplägg skall byrån anteckna matrikelnummer, namn och förnamn, ålder, hemort, rang, truppavdelning, sår samt tid och ort för tillfångatagandet, interneringen, sårande och död, ävensom alla särskilda anmärkningar. Varje särskilt upplägg skall efter fredsslutet överlämnas till den andre krigförandes regering.

Upplysningsbyrån skall även hopsamla och å ett ställe sammanföra alla föremål för personligt bruk, värdeföremål, brev m.m., som upphittats å slagfältet eller efterlämnas av krigsfångar, som frigivits å hedersord, utväx-

lats, rymt eller avlida i sjukhusen eller ambulanserna, och skall byrån översända dessa föremål till vederbörande.

Artikel 15

Föreningar för understöd av krigsfångar, vilka upprättats i enlighet med sitt lands lagar och som hava till ändamål att förmedla barmhärtighetsverk, skola, för att kunna med framgång fylla sina humanitära uppgifter, såväl för egen som för sina behörigen anställda ombuds del från de krigförandes sida erhålla alla de lättnader, som de militära fordringarna och de administrativa föreskrifterna medgiva. Dessa föreningars ombud kunna erhålla tillstånd att utdela understöd å interneringsorterna ävensom å etappstationer för hemsändande av krigsfångar förmedelst personliga tillståndsbevis, som utfärdas av vederbörande militära myndighet, och emot en skriftlig förbindelse från ombudens sida att underkasta sig alla de ordnings- och politibestämmelser, som nämnda myndighet må finna skäligt att föreskriva.

Artikel 16

Upplysningsbyråerna åtnjuta fribrevsrätt. Brev, penninganvisningar och värdeförsändelser ävensom postpaket adresserade till krigsfångar eller avsända av dem skola fritagas från alla postala avgifter såväl i avgångs- och ankomstlandet som i mellanliggande länder.

Gåvor och understöd in natura, som äro avsedda för krigsfångar, skola fritagas från alla tull- och andra avgifter ävensom från befodringsavgifter å järnvägar, som drivas av staten.

Artikel 17

Fångna officerare skola erhålla samma avlöning, som tillkommer officerare av samma grad i det land, där de kvarhållas, att framdeles ersättas av deras hemlands regering.

Artikel 18

Krigsfånge ger full frihet att utöva sin religion, däri inbegripet att bevista gudstjänst, dock under det villkor att han ställer sig till efterrättelse av vederbörande militära myndighet givna ordnings- och politiföreskrifter.

Artikel 19

I fråga om mottagande eller upprättande av testamente av krigsfångar gälla samma bestämmelser som i fråga om dylika handlingars mottagande eller upprättande av egen armés personal.

Samma regler skola följas i fråga om handling till fastställande av krigsfångars dödsfall och i fråga om deras begravning, därvid hänsyn skall tagas till deras grad och rang.

Artikel 20

Efter freds avslutande skola krigsfångar snarast möjligt hemsändas.

Kapitel III. Om sjuka och sårade

Artikel 21

De krigförandes skyldigheter i fråga om vård av sjuka och sårade bestämmas genom Genèvekonventionen.

Avdelning II. Om fientligheterna

Kapitel I. Om medel att skada fienden, beläringar och bombardemang

Artikel 22

De krigförande hava icke oinskränkt frihet i fråga om valet av medel att skada fienden.

Artikel 23

Utöver de förbud, som uppställas genom särskilda överenskommelser, gäller att det är uttryckligen förbjudet:

- a) att använda gifter eller förgiftade vapen,
- b) att genom förräderi döda eller sår till den fientliga nationen eller armén hörande personer,
- c) att döda eller sår en fiende, som, sedan han nedlagt vapnen eller icke längre är i stånd att försvara sig, givit sig på nåd och onåd,
- d) att förklara att pardon icke kommer att givas,
- e) att använda vapen, projektiler eller ämnen, som äro ägnade att förorsaka onödiga lidanden,
- f) att obehörigen använda parlamentärflagga, fiendens nationella flagga eller militära beteckningar och uniform ävensom Ge-

nèvekonventionens igenkänningstecken,
g) att förstöra eller beslagtaga fiendens tillhörigheter, såvida icke sådant förstörande eller beslagtagande till följd av krigets krav är oundgängligen nödvändigt,

h) att förklara motpartens undersåtars rättigheter och käromål upphävda, provisoriskt försatta ur gällande kraft eller utestängda från att kunna göras gällande inför domstol.

Det är likaledes förbjudet för krigförande att tvinga motpartens undersåtar att taga del i krigsoperationer, som äro riktade mot deras eget land, till och med om de varit i den krigförandes tjänst före krigets början.

Artikel 24

Det är tillåtet att använda krigslist och medel, som erfordras för anskaffande av upplysningar om fienden och om terrängen.

Artikel 25

Det är förbjudet att med vad medel det vara må anfalla eller bombardera städer, byar, bostäder eller byggnader, som icke försvaras.

Artikel 26

Befälhavaren för de angripande trupperna bör, innan bombardemanget företages och såvida icke stormning äger rum, göra allt vad på honom ankommer för att underrätta myndigheterna därom.

Artikel 27

Vid beläringar och bombardemang böra alla nödiga åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån skona byggnader avsedda för gudstjänst, konst, vetenskap och välgörenhet, historiska monument, ävensom sjukhus och uppsamlingsplatser för sjuka och sårade under förutsättning att dessa byggnader och platser icke samtidigt användas för militärt ändamål.

Det åligger de belägrade att utmärka byggnader eller uppsamlingsplatser av ifrågavarande art genom särskilda, synliga tecken, som på förhand skola meddelas den belärande.

Artikel 28

Det är förbjudet att till plundring prisgiva en

stad eller ort även om densamma tagits medelst storm.

Kapitel IV. Om kapitulationer

Artikel 35

Vid avslutande av kapitulationer mellan parterna skall hänsyn tagas till den militära hederns fordringar.

Ingången kapitulation skall av båda parter på det noggrannaste iakttagas.

Kapitel V. Om vapenstillestånd

Artikel 36

Vapenstillestånd avbryter krigsrörelserna på grund av ömsesidig överenskommelse mellan de krigförande parterna. Om dess varaktighet icke är bestämd, kunna de krigförande parterna när som helst återupptaga krigsrörelserna, dock under villkor att fienden inom överenskommen tid i enlighet med de för vapenstilleståndet gällande villkoren därom underrättats.

Artikel 37

Vapenstillestånd kan vara allmänt eller lokalt; i förra fallet avbrytas överallt de krigförande staternas krigsrörelser, i senare fallet avbrytas desamma endast mellan vissa delar av de krigförande arméerna eller inom visst område.

Artikel 38

Vapenstillestånd skall i god tid officiellt kungöras för vederbörande myndigheter och trupperna. Fientligheterna inställas omedelbart efter ingånget meddelande eller vid bestämd tidpunkt.

Artikel 39

Det beror av de fördragsslutande parterna att i överenskommelse angående vapenstillestånd införa bestämmelser om de förbindelser, som å krigsskådeplatsen må äga rum med de olika befolkningarna och parterna sinsemellan.

Artikel 40

Varje svår kränkning av vapenstillestånd från endera partens sida berättigar den andra att

uppsäga detsamma och i trängande fall till och med att omedelbart återupptaga fientligheterna.

Artikel 41

Kränkning av bestämmelserna angående vapenstillestånd genom enskilda personer, vilka handla på eget bevåg, berättigar endast att fordra de skyldigas bestraffning och, om anledning därtill förefinnes, skadestånd för lidna förluster.

Avdelning III Om militär maktbefogenhet å fientlig stats område

Artikel 42

Ett område anses vara ockuperat, då detsamma faktiskt befinner sig under den fientliga arméns herravälde.

Ockupationen omfattar endast de områden, å vilka detta herravälde upprättats och kan utövas.

Artikel 43

Sedan utövandet av den lagliga maktens myndighet faktiskt övergått till den ockuperande, skall denne vidtaga alla på honom ankommande åtgärder för att såvitt möjligt återställa och trygga den allmänna ordningen och det offentliga livet, under iakttagande, såvida icke bestämt hinder häremot möter, av de i landet gällande lagarna.

Artikel 44

Det är förbjudet för en krigförande att tvinga befolkningen i ockuperat område att lämna upplysningar om den andre krigförandes armé eller försvarsmedel.

Artikel 45

Det är förbjudet att tvinga befolkningen i ockuperat område att avlägga trohetsed till den fientliga makten.

Artikel 46

Familjens heder och rättigheter, enskildas liv och egendom ävensom religiös övertygelse och religionsutövning skola respekteras. Enskild egendom får icke tagas i beslag.

Artikel 47

Plundring är uttryckligen förbjuden.

Artikel 48

Om den ockuperande inom det ockuperade området upptager skatter, pålagor och väg- eller broavgifter, som utgå till förmån för staten, bör han därvid så mycket som möjligt följa gällande bestämmelser rörande uttaxering och fördelning, och det åligger honom såsom en följd härav att bestrida kostnaderna för det ockuperade områdets förvaltning i samma omfattning, som detta ålåg den lagliga regeringen.

Artikel 49

Utöver de i föregående artikel omförmälda skatterna får den ockuperande å det ockuperade området upptaga penninggårdar endast för arméns behov eller områdets förvaltning.

Artikel 50

Samfällid bestraffning antingen i form av penninggård eller på annat sätt får icke åläggas befolkningen på grund av enskilda handlingar, för vilka densamma icke kan anses i sin helhet ansvarig.

Artikel 51

Krigsgård må ej upptagas annorlunda än på grund av skriftlig befallning av högste befälhavaren och under hans ansvar.

Såvitt möjligt skall vid uppbörd av sådan krigsgård endast de regler komma till användning, som gälla för uttaxering och fördelning av skatter.

För varje krigsgård skall kvitto lämnas dem, som utgjort densamma.

Artikel 52

Rekvitioner in natura och arbetsprestationer må avfordras kommuner eller innevånare endast för ockupationsarméns behov. De böra stå i förhållande till landets tillgångar och vara av sådan art, att de icke för befolkningen innebära en förpliktelse att deltaga i krigsföretag mot eget land.

Sådana rekvisitioner och arbetsprestationer få endast åläggas efter bemyndigande av befälhavaren i det ockuperade området.

Leveranser in natura skola, såvitt ske kan, betalas kontant; i motsatt fall skall kvitto

lämnas, och betalning av de summor, för vilka skuld ådragits, snarast möjligt erläggas.

Artikel 53

Armé, som ockuperar ett område, får lägga beslag endast på kontanta penningar, fonder och exigibla värdehandlingar, som utgöra verklig statsegendom, vapenförråd, transportmedel, magasin och förnödenheter och över huvud all lös statsegendom av beskaffenhet att kunna användas vid krigsföretag.

Alla de medel, som äro lämpade att vare sig på land, till sjöss eller luften förmedla nyheters överförande eller äro användbara till transport av personer eller saker, bortsett från de fall, som äro föremål för avgörande enligt sjörättens bestämmelser, ävensom vapen förråd och över huvud alla slag av krigsförråd kunna beslagtagas, även om de tillhöra enskilda personer, men böra återställas. Ifrågakommande skadestånd fastställas vid fredsslutet.

Artikel 54

Undervattenskablar, som förbinda ockuperat område med neutralt, må icke utom i fall av absolut nödvändighet beslagtagas eller förstöras. De skola likaledes återlämnas och skadestånd fastställas vid fredsslutet.

Artikel 55

Den ockuperande staten bör endast betrakta sig såsom förvaltare och nyttjanderättsinnehavare av de i det ockuperade landet befintliga, den fiendliga staten tillhöriga offentliga byggnader, fast egendom, skogar och jordbruksdomäner. Den bör bevara egendomen vid oförminskat kapitalvärde och förvalta densamma enligt reglerna för nyttjanderätt.

Artikel 56

Kommunernas egendom och egendom tillhörande inrättning för religiöst ändamål, välgörenhet och undervisning, konst och vetenskap skall behandlas såsom enskild egendom även om den tillhör staten.

Att taga i beslag eller att avsiktligt förstöra eller skada dylika inrättningar, historiska minnesmärken, konstverk eller vetenskapliga föremål är förbjudet och bör beivras.